

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

ONUNCU SÛRE-İCELİLE YUNUS SÛRE-İ CELİLESİ

Mekkî(; Mekke-i Mükerreme döneminde inmiş)dir.

109 âyet-i kerîmedir.

O Rahman ve O Rahim olan Allah'ın ismiyle!

1- Elif! Lam! Râ! İşte sana! Bunlar, o (hüküm ve hikmetlerle dolu) hakîm olan Kitab'ın âyetleridir!

2- İçlerinden bir zâta: "(Yakışıksız işler yapmaları halinde başlarına gelecek belalardan) **insanları uyar ve (sana vahyettiklerimize) iman etmiş olan o kimselere de, gerçekten kendileri için Rableri nezdinde dosdoğru bir kademe (ve dünya rütbeleri gibi önce kendine bağlayıp, sonra elden çıkarak yanılmayan yüce bir mevki) bulunduğunu müjdele!" diye vahyde bulunmuş olmamız insanlar için şaşılacak bir şey mi olmuştur?** (Habîbim! Senin vahye mazhariyetine şaşıp kalan) **o kâfirler (Kur'ân-ı Kerîm'in üstün beyanları karşısında tereddütten kurtulamayıp, inkâra da mecal bulamayınca): "Şüphesiz ki işte bu (vahyolunan kitap), elbette pek açık bir büyüdür!" de(meden edeme)di(ler).**

3- Şüphesiz sizin (sahibiniz, mâlikiniz, koruyucunuz, gözeticiniz ve hayırları size ulaştırıp, kötülüklerden kurtarıcınız olan) Rabbiniz ancak O Allah'tır ki; gökleri ve yeri (dünya günlerinden) altı gün (miktarına denk gelecek vakit)de yoktan yaratmıştır, sonra (bir mekâna yerleşmekten münezzehe olarak, Kendi murad ettiği mana üzere Zât'ına yakışır şekilde) Arş'a istiva buyurmuş tur / sonra (emri ve hükmü) Arş'a (yönetip) istiva etmiştir / sonra (en büyük cisim olan) Arş (dâhil, tüm yaratıklar)ı (hükmü altına alıp, hepsini ilmen kuşatıcı şekilde) istilâ etmiştir /.

O, (Arş dâhil, ulvî- süflî tüm kâinatla alâkalı) bütün işleri (hikmetinin gerektirdiği şekilde ve yaratıkların menfaatlerinin gözetildiği en uygun bir düzen ve en üstün bir nizam üzere) yönetmektedir. O'nun izni olmadıktan sonra (herhangi bir konuda hiçbir kimseye hiçbir zaman) hiçbir şefaatçi olamaz! İşte size! Rabbiniz olan Allah ancak budur! Öyleyse O'na ibadet edin! Hâlâ (bu anlatılanları doğruca belleyip, yolunuzun bozukluğunu) iyice düşün(erek, şirkten vazgeçip de sadece bir olan Allah'a ibadet et)meyecek misiniz?

Sapık Mücessime fırkası bu ve benzeri âyet-i kerimeleri yanlış yorumlayarak Allâh-u Te'âlâ'ya mekân ispat etmektedirler Hâlbuki tüm zamanları ve mekânları yoktan var eden Allâh-u Te'âlâ mekândan ve sınırlamalardan son derece mukaddes ve münezzehtir. Müteşâbih âyetlerden olan "Arş'a istiva"konusunun izâhı için bakınız: Âl-i İmrân Sûresi: 7; A'râf Sûresi: 54

"Allâh-u Te'âlâ'nın, kullarının fevkinde oluşu" ve "Allâh-u Te'âlâ'nın mekândan münezzehe oluşu" gibi İtikadı meselelerle ilgili aklî ve nakit birçok delil, ayrıca; asırlarının imamları olan otuz üç müfessirin bu konudaki eşsiz beyanları; Rûhul-Furkan Tefsîrimizde, En'âm Sûresi: 3. ve 18. âyet-i kerîmelerin izâhlarında tafsilâtla zikredilmiştir ki, mütalaası kaçınılmazdır! (8/418-425, 511-535)

4- Allah'ın gerçek bir vaadi olarak; (diriltip) topluca dönüşünüz ancak O'na (olacak)dır! Çünkü muhakkak ki O, (mükellef) halkı ilk başta (yoktan) yaratmaktadır, (öldürdükten) sonra da onları (dirilterek sonsuz hayata) geri döndürecektir. Tâ ki O, iman etmiş olanları ve sâlih ameller işlemiş bulunanları (Kendi) adâlet(i) ile / (iman edip tüm işlerinde) adalet (ile hükmetmeleri) sebebiyle / mükâfatlandırır! Ama o kimseler ki kâfir olmuşlardır, inkâr etmekte bulunmuş olmaları sebebiyle, kaynar sudan bir içecek ve çok acı verici büyük bir azap ancak onlara aittir.

5- Ancak O'dur O Zât ki; güneşi (en kuvvetli ışık ve ısı kaynağı olan) bir ziya, ayı da (geceleri karanlıklarda aydınlık veren) bir nur olarak yaratmıştır ve (dinî-dünyevî birçok işinizin kendisine bağlı olduğu) senelerin sayısıyla(, aylara ve günlere bağlı) hesabı bileseniz diye her birine (aylık ve yıllık seferlerinde uğrayacakları, burçlar, konaklar ve) menziller (tespit ve) takdir etmiştir.

İşte sana! Allah bu (güneş ve ayın halleriyle ilgili anlatılma)ları (bâtıl ve abes yolla boşu boşuna değil de,) ancak (hikmet ve faydaların gözetildiği üstün gayelere yönelik bir) hak ile yaratmıştır.

O, (kâinatın yaratılışındaki hikmetleri ve indirilen âyetlerde bulunan ilimleri) bilmekte olan bir toplum için (hem yaratıklardan ibaret tekvînî âyetleri, hem de Kur'ân'daki tenzîlî) tüm âyetleri ayrıntılı bir şekilde açıklamaktadır.

6- Şüphesiz ki gecenin ve gündüzün (birbiri ardınca gelerek ve artıp eksilerek) ihtilaf edişinde, bir de Allâh'ın, göklerde ve yerde yaratmış olduğu (eşsiz ve sağlam) şeylerde, (Allâh-u Te'âlâ'dan) hakkıyla sakınmakta olan bir cemaat için elbette (yaratıcının varlığına, birliğine, sonsuz gücüne ve üstün hikmetine açıkça delâlet eden) pek çok ve çok büyük âyetler vardır.

7- Muhakkak o kimseler ki; (ölümlerinin ardından diriltip huzurumuza çıkararak) Bize kavuşacaklarını ummamaktadırlar, bir de onlar o en alçak (olan âdî ve fânî) yaşantıyı(, âlî ve bâki âhiret hayatına tercih ederek on)a razı olmuşlardır ve onunla tatmin olmuşlar(, bu nedenle de âhirette başlarına gelecek kötü azapları bir kere olsun hatırlarından geçirmemiş ve dünyadan hiç ayrılamayacaklarını sanmışlar)dır, yine o kimseler ki onlar Bizim (kâinat safhalarında ve Kur'ân-ı Kerîm sayfalarında açıkladığımız) âyetlerimizden gafil (ve habersiz)lerdir!

8- İşte sana! Onlar ki, (bu kötü düşüncelerinin bir neticesi olarak) kazanmakta bulunmuş oldukları (kötü) şeyler yüzünden, onların barınakları ancak o (cehennem) ateş(i)dir.

9- O kimseler ki (kâfirlerin düşünmeye değer bile kabul etmedikleri o âyetlere) iman etmişler ve (bu imana yakışır şekilde) sâlih ameller işlemişler; muhakkak ki imanları sebebiyle Rableri onları (arzuladıkları cennete) hidâyet edecektir! O (nimetlerle dolu) Na'im cennetlerinde(ki köşklerinde otururlarken) onların (ağaçlarının) altından sürekli ırmaklar akacaktır.

10- Onların oradaki duaları: "Ey Allah! (Bütün kusurlardan ve noksanlardan) tenzih

Sana!" (diyerek, Allâh-u Te'âlâ'ya takdis ve övgü ifade eden tesbih kelimeleri olacak)**dır!**
Oradaki (karşılaşmalar esnasında birbirlerine "Güzel yaşam dileme" anlamında söyleyecekleri) **tahiyyeleri ise**(: "İstenmedik tüm şeylerden kurtuluş sizin üzerinize olsun!" manasını ifade eden): **"Selâm!"** (lafzı)**dır.**

(Ziyafetlerin sonunda ve meclislerin bitimindeki) **dualarının sonu ise şudur: "Bütün handler**(. Övgüler ve tazimler), **âlemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur!"**

11- Eğer Allah insanlara hayr (namına yaptıkları ve süratle kabulünü bekledikleri duaların karşılığın)ı **çarçabuk verdiği gibi**, (müşriklerin: "Ey Allah! Bu Kur'ân haksı, başımıza taş yağdır!" şeklinde inkâr ve alay yollu yaptıklarına ya da insanların kafaları kızdığıında kendileri ve en yakınları aleyhine yaptıkları beddualarına karşılık) **şerri de onlara acele verseydi, elbette** (yaşamları için belirlenen) **ecelleri onlara bitirilmiş olurdu** (da, bu suretle kendileri şimdiye çoktan helâk edilmiş olurlardı. Ama Allâh böyle dilemeyip, bilakis kendilerine mühlet vererek, azgınlıklarında artış kaydetmeleri neticesinde onların kökünü birden kazımayı murad etmiştir). (Hal böyle olunca da,) **artık Bize kavuşacaklarını ummayan o kişileri**(, dirilmeyi ve cezayı inkâr gibi) **azgınlıkları içerisinde şaşıp kalmış oldukları halde**(, farkına varamayacakları bir şekilde yavaşça azaba doğru sürüklerken, bir süreliğine) **bırakırız.**

12- O (kâfir) **insana** (hastalık ve fakirlik gibi) **bir zarar dokunacak olsa, yanı üzere** (yaslanmış halde) **bulunurken yahut oturarak veya ayaktayken**(, hangi hal üzere olursa olsun) **Bize yalvarır.**

Fakat Biz ondan o sıkıntısını açtığımız anda, kendisine dokunan bir sıkıntıdan dolayı Bize hiç dua etmemiş gibi (önceki kibirli hali üzere) **devam edip gider.**

İşte sana! (Kendilerine verilen duyuları ve güçleri, yaratılış gayesinin tersi yönlerde kullanmak suretiyle sermayelerini boşuna tüketmiş olan) **o müsrif kimseler için, yapmakta bulunmuş oldukları o şeyler**(; gaflet ve şehvetlere dalarak zikirden ve duadan yüz çevirme gibi kötülükler) **böylece** (şaşılacak bir süsleme usûlü ile onlara) **çok hoş gösterilmiştir.**

13- (Ey Mekke müşrikleri!) Andolsun **ki; elbette muhakkak Biz sizden önceki** (Nûh, Âd ve Semûd kavmi gibi nice) **asırlar halkını** (peygamberlerini inkâr ederek) **zulüm,yaptıkları anda helak etmiştik. Oysa rasûlleri onlara** (davalarının doğruluğuna delâlet eden) **pek açık deliller getirmişti, ama onlar** (körü körüne taklide alıştıkları için) **asla inanacak** (kimseler) **değillerdi! İşte sana! Biz** (peygamberlerini inkâr ederek en büyük suçu işlemiş olan) **o mücrimler toplumunu böylece** (toptan helake maruz bırakan feci bir akıbet ile) **cezalandırırız.**

14- Sonra Biz (tüm yapacaklarınızı ezelde bildiğimiz halde,) **nasıl amel edeceğinize** (şahitlerle birlikte) **bakalım diye, o** (sizden önce helak olan)**ların ardından yer**(yüzün)**de sizi** (onların yerine geçen) **halifeler yaptık!**

15- Âyetlerimiz onlara açık seçik bir halde devamlı okunduğu zaman, o Bize kavuşacaklarını ummayan (müşrik) **kimseler: "İşte** (içerisinde putlarımıza hakaret bulunmayan ve dirilme gibi aklımızın almayacağı konular ihtiva etmeyen,) **bundan başka bir Kur'ân getir! Ya da** (ilâhlarımızı kınayan kısımları kaldırarak ve azap âyeti yerine rahmet âyeti koyarak) **onu değiştir!" dedi(ler).**

(Habîbim!) **De ki:** "(Allah'ın bir hükmü nesh etmesi söz konusu olmaksızın) **onu kendi tarafımdan değiştirmem benim için olacak bir şey değildir!**

Ben (hiçbir artırma, eksiltme ve değiştirme yapmaksızın) **ancak bana vahyolunmakta**

olan şeye hakkıyla uyarım! Çünkü ben (kendi kafamdan Kur'ân'ı değiştirerek) Rabbime isyan edersem, gerçekten pek büyük bir gün (olan kıyamet günün)ün azâbın(a dûçâr kılınacağım)dan korkarım!"

16- (Ey Nebiyy-i zî şânım! Sana bu uygunsuz teklifleri yapan müşriklere) **de ki: "Eğer Allah (Kur'ân-ı Kerîm'i size bu haliyle okumamamı) dilemiş olsaydı(, onu bana indirmeyeceği için) ben onu size okuyamazdım, O da size bunu (benim vasıtamla) bil dirmezdi.**

Gerçekten ben ondan önce de (kırk senelik) bir ömür (boyu) içinizde (kimseden bir ilim öğrenmeden ve size böyle bir şeyler okumadan) durmuştum! Hâlâ (bu gerçekleri düşünüp de, Kur'ân'ın, benim gibi bir beşer tarafından derlenmiş bir şey olmadığını, bilakis Allâh-u Te'âlâ tarafından indirilmiş bulunduğunu) anlamayacak mısınız?"

17- Artık (ortak ve çocuk isnat ederek) Allah'a karşı iftirada bulunmuş olandan ya da O'nun âyetlerini yalanlamış olandan daha zâlim kim olabilir?

Şu bir gerçek ki; (en büyük suç olan şirki irtikâb etmiş) o mücrimler felah bulmayacaktır (ve onlar sakındıkları hiçbir tehlikeden korunamayacak, hiçbir arzularına da kavuşamayacaklardır).

18- O (müşrik ola)nlar(, yoktan yaratan, fayda ve zarar ulaştırma gücüne sahip olan) Allah'ı bırakarak, kendilerine hiçbir zarar veremeyecek, onlara hiçbir fayda da temin edemeyecek (cansız) şeylere taparlar, bir de: "İşte bunlar (dünyadaki mühim işlerimizde de, diriltilecek olursak kıyamet günü) Allah katında (da) bizim şefaatçilerimizdir!" derler.

(Rasûlüm!) **De ki: "Siz ne göklerde ne de yerde (ortağı olarak) bilmemekte olduğu şeyleri(n size şefaat edeceğini) mi Allah'a haber veriyorsunuz?"**

(Herhangi bir kimseyi Kendisine ortak etmekten arılık ve) **tenzih O'na! Zaten O, onların ortak koşmakta oldukları şeylerden dâima pek yüce olmuştur.**

19- İnsanlar (Âdem (Aleyhisselâm)ın ardından) ancak (hak olan tevhid dîni üzere ittifak etmiş) tek bir ümmetti, fakat sonra (Kabil Habil'i öldürünce) ayrılığa düştüler. Ama (aralarındaki hükmün kıyamet gününe tehir edilmesine dâir, ezelde) Rabbin tarafından geçmiş olan (o kararı ifade eden) bir kelime bulunmasaydı, kendisi hakkında ihtilaf etmekte oldukları şeyler hususunda elbette (herkesi topluca hakka uymaya mecbur bırakacak birtakım azaplar indirilerek, ya da yanlış yoldakiler helak edilip, haklılar yaşatılarak) aralarında (şimdiden) hüküm verilmiş (bitmiş) olurdu.

20- (Mekke kâfirleri, Mûsâ ve İsâ (Aleyhimesselem)a indirilen mucizeler cinsinden bazı âyetleri inadına Rasûlüllah (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)den talep etmek ve alay yoluyla kendilerine bir azap gelmesini istemek için:)

"Rabbinden ona (bizim de görebileceğimiz açık) bir (mucize ve) âyet indirilseydi ya?" derler.

(Habîbim! Onlara cevaben) **de ki: "(Bu kadar mucizeler varken, onlarla yetinmeyip başkalarını istemeniz, niyetinizin iyi olmadığını ortaya koymuştur. İnanmak için değil de, inadına mucize isteyen sizin gibi kimseler Allah'ın belasının başlarına gelmesini çoktan hak etmişlerdir.**

Dolayısıyla size de mutlaka bu azap ulaşacaktır. Fakat ben bunun ne zaman olacağını bilemem, çünkü) **gayb(ı bilmek ve gelecekte olacıklara âit ilim) ancak Allah'a aittir. Öyleyse (istediğiniz azabın gelmesini) bekleyin! Şüphesiz ki ben de sizinle birlikte (inadına inkârınız yüzünden, Allâh-u Te'âlâ'nın size yapacaklarını) bekleyicilerdenim!"**

21- Kendilerine dokunmuş olan (hastalık ve kıtlık gibi) bir zarardan sonra insanlara (sağlık ve bolluk gibi) bir rahmet tattırdığımız zaman, birden bire âyetlerimiz(i tenkit edip gözden düşürme ve yürürlükten kaldırma) hususunda büyük bir hile kurmak (ve gizlice iptal gayretine girmek) onlar için (bir âdet)dir.

(Habîbim!) **De ki:** "(Tuzaklara) karşılık verme bakımından Allah (sizden) daha süratlidir!"

(Daha siz bu hileleri kurmadan, O sizin azabınızı takdir etmiştir. Sizin gizlice yaptığınız hileler, değil Bize, meleklerimize dahi saklı kalmamıştır. Zira) **hiç şüphesiz ki** (sizin yaptıklarınızı zapt etmeye görevli kılınan) **elçilerimiz hile olarak kurmakta olduğunuz şeyleri** (bir bir) **yazmaktadırlar.**

22- Karada ve denizde sizi(, ayaklar, binekler ve gemiler gibi gerekli imkânlarla kavuşturarak) gezdirmekte (ve uzak mesafeleri kolayca kat etmeye muvaffak kılmakta) olan Zât ancak O'dur!

Derken siz gemilerde bulunduğunuzda, onlar da (içlerinde bulunan) o kişileri pek hoş bir rüzgârla akar gibi götürdüklerinde ve kendileri (rüzgârın tatlı esintisine kapılıp,) onun (verdiği mutluluk)la ferahlandıkları bir sırada, şiddetli esen bir rüzgâr (ve kasırga) onlara geli(p çata)r ve onlara her yerden dalgalar geli(p hücum ede)r de böylece onlar gerçekten kendilerinin çepeçevre kuşatıl(ıp helake maruz bırakıl)dıklarını iyice anlarlar ve duayı sadece Kendisine tahsis eden kimseler olarak Allah'a yalvarırlar ki: "Andolsun; eğer Sen bizi işte bundan kurtarırsan, kasem olsun ki elbette biz (Sana inanarak ve taatına sarılarak, nimetlerine) gerçekten şükredenlerden olacağız!"

23- Fakat O (yalvardıkları Allâh-u Te'âlâ, dualarına icâbeten) onları (düşükleri şiddetli beladan) kurtarınca, birden bire onlar (kendilerince bile) hak olmayan (zulüm dolu) şeyler ile yer(yüzün)de fesada koşuşurlar / haddi aşarlar /.

Ey (bozgunculuğa yönelen) insanlar! Sizin zulmünüz (gerçekte haksızlık yaptığınız kimselere değil,) ancak kendi nefisleriniz aleyhinedir.

(Zulümler yaparak) **o son derece alçak (ve basit olan dünyaya âit) yaşantının bir faydası ile** (bir süre yararlanabilirsiniz)!

Sonra dönüşünüz ancak Biz(im huzûr-u manevimiz)edir. Biz de (dünyadayken) yapmakta bulunmuş olduğunuz (zulüm ve fesatlar gibi ağır vebali mucip) şeyleri(n kötü akıbetini) size haber vereceğiz!

24- O pek alçak (dünya) hayatın(ın çabucak elden çıkması ve insanların ona aldanmasının) ilginç durumu, ancak bir su gibidir ki; Biz kendisini gökten indirmişizdir de, insanların ve davalarının yemekte olduğu o toprağın bitkisi(, mahsulleri ve meraları) onun sebebiyle (çokça ve sıkça) birbirine karış(arak çık)mıştır.

Nihayet o toprak güzelliğini iyice takındığında, (türlü türlü ve rengârenk bitkilerle) tamamen süslendiğinde, ahâfisi de gerçekten kendilerinin on(da yetişen mahsullerden faydalanmay)a karşı gücü yeten kimseler olduklarını sandıkları bir sırada, gece veya gündüz(; dolu, don, çekirge, fare ve kasırga gibi azaplarımızla ilgili) emrimiz ona gelivermiştir de, böylece hemen Biz onu(n ağaçlarını, bitkilerini ve ekinlerini) sanki biraz önce (orada) durmuyormuş gibi kökünden biçilmiş bir şeye çevirmişizdir.

İşte sana! (Manaları hakkında iyice kafa yorarak) tefekkür etmekte olan bir toplum için Biz âyetleri böylece (eşsiz bir beyan üslubuyla) ayrıntılı olarak açıklıyoruz.

25- Allah (son bulmaktan ve tüm afetlerden) **selâmet** (ve kurtuluş) **yurduna / Selâm** (olan Zât'ın) **ın** (cennet gibi şerefli) **evine /** (sakinlerine, Allah'ın ve meleklerin çokça selâm verdiği) **selâm diyarına /** (tüm kullarını) **davet etmektedir.**

(Ama kullarının hepsi bu davete icabet etmemiş, ancak bir kısmı bu çağrıya kulak vererek iman etmiş ve sâlih ameller işlemişlerdir. Böylece O, rızâsına kavuşturmayı) **dilediği** (bu) **kimseleri de** (cennete zahmetsizce kavuşturacak) **dosdoğru bir yola hidâyet etmektedir.**

26- (Emirleri tutup yasaklardan kaçarak) güzel işler yapan o kimseler için, o en güzel şey (ve en rahat olan cennet), **bir de ziyâdesi** (olarak Allah'ın cemâlini görmek) **vardır.** (Cehennem ehline ârız olduğu gibi) **onların yüzlerini, ne kara bir toz, ne de** (üzüntü ve kötü görüntü gibi) **bir alçaklık** (eseri) **bürümeyecektir.**

İşte sana! Onlar ancak cennetin daimî adamlarıdır! Kendileri orada (bitip tükenmek bilmeyen nimetler içerisinde) **ebedî kalıcılardır.**

27- O kimseler ki (kâfirlik, irtidâd ve münafıklık gibi) **kötü şeyler kazanmışlardır;** (İlâhî adalet gereği) **bir kötülüğün cezası, misli ile** (karşılık görecek) **dir. Onları büyük bir horluk da kaplayacaktır. Onlar için Allâh**(ın gazabın) **dan hiçbir koruyucu yoktur. Yüzleri** (son derece siyah ve karanlık olduğundan,) **sanki** (zifiri) **karanlık geceden birtakım parçalara bürünmüştür.**

İşte sana! Onlar (ebediyen yaşasalar) **şirk üzere yaşamaya azmettiklerinden, ceza ise amele göre değil, niyete göre verildiğinden,) ancak o ateşin ayrılmaz arkadaşlarıdır. Kendileri orada** (hiç çıkmamak üzere) **ebediyen kalıcılardır.**

28- (Kulları öyle) bir günden (korkut) **ki; o** (mümin ve müşrik ola) **nları hep birlikte** (kabirlerinden diriltip manevî huzurumuza toplamak üzere) **haşrede ceğiz, sonra o şirk koşmuş olan kimselere: "Siz de,** (Bize denk tuttuğunuz) **ortaklarınız da yerinize** (bağlı kalıp, oradan ayrılmayın ve size yapılacak azapları bekleyin)!" **buyuracağız, işte böylece** (o tapanlarla tapılanların) **aralarında iyice ayırım yapmış olacağız!**

(O gün) **ortakları da,** (kendilerini ilâh kabul edenlerden son derece beri olduklarını beyan etmek üzere) **dedi ki: "Siz asla bize tapmakta değildiniz!**

29- Bizimle sizin aranızda (sizin bize tapmanıza rıza göstermediğimize dâir) **hakiki bir şahit olarak Allah yeterli olmuştur! Gerçekten de Biz sizin** (bize olan) **ibadetinizden elbette** (hoşnut olmayan ve habersiz bulunan) **gafil kimselerdik!"**

30- İşte sana! Orada, (o zor makamda ve dehşetli mekânda, mümin olsun kâfir olsun) **her nefis geçmişte yapmış olduğu şeyleri**(n gerçek mâhiyetini tamamen karşısında bularak) **deneyip,** (onların faydalı mı zararlı mı, güzel mi çirkin mi, makbul mü merdûd mü olduğunu) **bilecektir. Böylece o** (şirk koşa) **nlar** (kendi edindikleri bâtil rablere değil de, Rabliğinde sadık ve) **Hak olan Mevlâ'larına; O Allâh**(ın mükâfat ve cezasını bulacakları yüce makam) **a döndürülmüşlerdir.**

(Tanrı diye) **uydurmakta bulunmuş oldukları şeyler ise kendilerinden kaybolmuştur.**

31- (Habîbim! O müşriklere) de ki: "Gökten (yağ dırarak) **ve yerden** (bitirerek) **size rızık vermekte olan kimdir? Ya da kulaklara ve gözlere;** (en ufak bir şeyden etkilenecek derecede hassas olan o uzuvların eşsiz bir şekilde yaratılmasına, çalıştırılmasına ve bunca âfetlerden muhafaza edilmesi için gerekli güce) **sahip olan kimdir?**

Ölü (bir meni) **den** (insan gibi bir) **diriye çıkararak, diriden de** (meni gibi) **ölüyü çıkararak kimdir? Ayrıca** (yaratılan âlemlerle ilgili) **tüm işleri** (eşsiz bir nizam ve aksamayan bir

düzen üzere) **yönetmekte olan kimdir?"**

Şüphesiz derhal onlar (kendi bâtil ilâhlarının bu işlere gücü yetmeyeceğini açıkça bildikleri için, tüm bu suallere cevaben:) **"Allah!" diyeceklerdir.**

Sen de de ki: "(Bu gerçekleri bildiğiniz halde, hiç bir ilâhlık vasfına sahip olmayan bâtil şeyleri böyle bir Zât'a ortak koşmanız neticesinde karşılaşacağınız azaptan) **hâlâ hiç sakınmayacak mısınız?**

32- İşte size! (İlahlığı hiç bir şüpheye mahal bırakmayacak şekilde sabit ve) **Hak olan Rabbiniz Allah budur!**

Artık o hak (olan Allah'a kulluğu bıraktık)tan sonra sapıklıktan başka ne şey vardır?

Hâlâ (bile bile doğrudan uzaklaştırılıp) **nasıl** (sapıklığa) **döndürülebiliyorsunuz?"**

33- İşte sana! (Rablik davası ancak Allâh-u Te'âlâ'ya hak olduğu gibi, kâfirlikte sınır tanımayıp zirveye ulaşan) **o fâsık olmuş kimseler üzerine** (de) **böylece Rabbinin** (kararını ifade eden şu) **sözü hak olmuştur ki:** **"Şüphesiz onlar** (tüm mucizeleri görseler de) **iman etmeyeceklerdir!"**

34- (Habîbim!) De ki: **"Sizin ortaklarınızdan var mıdır öylesi ki; halkı ilk başta** (yoktan) **yaratmaktadır,** (öldürdükten) **sonra da onları** (dirilterek sonsuz hayata) **geri döndüreceklerdir?"** (Habîbim! Gerçeği bildikleri halde inatçılıkları yüzünden itiraftan çekinen o müşriklere) **de ki:** **"Allah halkı ilk başta** (yoktan) **yaratmaktadır,** (öldürdükten) **sonra da onları** (dirilterek âhiret yaşantısına) **geri döndüreceklerdir!** (Bu hakikati açıklayan bunca delillere rağmen) **siz nasıl hâlâ** (O'na ibadetten) **döndürülebiliyorsunuz?"**

35- (Rasûlüm!) De ki: **"Sizin ortaklarınız içerisinde** (akıl vererek ve peygamberler gönderip kitaplar indirerek) **hakka hidayet etmekte olan biri var mıdır?"** (Habîbim! Cahilliğinden yahut inadından ötürü bu suâle doğru cevap vermeyen o kâfirlere) **de ki:** **"Allah hakka hidâyet etmektedir! Artık hakka** (ve doğruya) **iletmekte olan bir Zât mı, yoksa kendisi hidâyet edilmedikçe doğruyu bulamayan biri mi uyulmaya daha lâyıktır? Öyleyse size ne oldu** (da bu âcizleri ortaklar ediniyorsunuz)? **Siz** (peşine gidilmeyi hiç mi hiç hak etmeyen âciz varlıklara tapma gibi bir bâtila) **nasıl karar veriyorsunuz?"**

36- Onların çoğu (inançları hususunda, içi boş bir) **zandan** (ve birtakım tahminlerden) **başka bir şeye uymamaktadır. Oysa gerçekten zan** (ve tahmin diye bilinen şey), **hak** (ve gerçek sayılabilecek ilim ve itikat) **tan hiçbir şey yerine geçmez.** (Ya bir de yanlışlığı sabit olan bir düşünce, ilim nâmına ne ifade edebilir?) **Muhakkak ki Allah** (kat'i deliller dururken bozuk zanlara uymak gibi) **yapmakta olduklarınızı** (ve neticelerini hakkıyla bilen bir) **Alîm'dir.**

37- İşte bu (tüm hidâyet yollarının îzâhını üstlenmiş bulunan ve beyan üslubuyla herkesi âciz bırakan) **Kur'ân uydurulmuş bir şey değildir, Allah'tan başkası tarafından** (düzenlenip yazılmış) **da değildir! Velâkin** (o,) **öncesinde bulunan** (Tevrat ve İncil gibi İlâhî kitap olma vasfına sahip) **şeylerin doğrulamasıdır,** (inanç ve fıkıh meseleleriyle ilgili) **o yazının ayrıntılı bir açıklamasıdır, kendisinde hiçbir şüphe yoktur ve âlemlerin Rabbinden** (indirilmiş)dir!

38- Yoksa (senin için:) **"Onu o uydurdu!" mu diyorlar?** (Habîbim! Onları rezil etmek ve bozuk sözlerini açıklamak üzere) **de ki:** **"Öyleyse** (belâğat, güzel irtibat ve üstün manaya sahip olma hususunda) **onun benzeri bir sûre** (uydurup) **getirin!** (Zira siz de benim gibi

Araplardansınız ve fasih kimselersiniz. Üstelik siz düz yazı ve şiirde daha tecrübelsiniz. Öyleyse bu konuda size yardım etmeleri için) **Allah'tan başka** (çağırılmaya) **gücünüzün yetmiş olduğu kimseleri de**(, özellikle mühim işlerinizde size yardım edeceğine inandığınız ilâhlarınızı da) **çağırın! Eğer** (benim bu Kur'ân'ı uydurduğuma dâir iddianızda) **doğru kimseler olduysanız**(, bunu ispatlamanız gerekir)."

39- Doğrusu onlar ilmîni (tüm yönleriyle) **kavramamış oldukları bir şey** (olan Kur'ân-ı Kerîm)i (hiç düşünmeden ve inceleme gereği bile hissetmeden duyar duymaz) **yalanladılar. Oysa henüz onun te'vîli**(, gerçek manası ve geleceğe dâir verdiği haberlerin akıbeti) **kendilerine gelmemiştir. İşte sana! Onlardan öncekiler de böylece** (hiç düşünmeksizin kendi peygamberlerinin getirdikleri kitapları) **yalanlamıştı. Şimdi bak ki o zâlimlerin** (feci) **akıbeti nice olmuş?!**

40- (O inkarcıların) **içlerinden o** (peygamberin ve Kur'ân'ın hak olduğu)na (kalben) **inanın** (fakat inadına bunu açıklamayıp, kâfirlikte ısrarcı olan) **da vardır, yine onlardan** (aşırı düşüncesizliği ve kıt kafalılığı yüzünden kalben) **ona inanan da vardır / onlardan** (yakında kâfirlikten tevbe edip) **ona inanacak olan da vardır, yine onlardan** (gelecekte de) **ona inanmayacak** (ve kâfir olarak ölecek) **kimse de vardır / Senin Rabbin ise** (İslâm'ın doğruluğunu bildiği halde inadına inanan ve kâfirlikte ısrar edecek olan) **o bozguncuları pek iyi bilendir.**

41- (Habîbim! Bu kadar delillerle susturuldukları halde hâlâ) **seni yalanla**(makta ısrarcı olu)rlarsa, (artık kendilerinden uzak olduğunu ifade etmek üzere) **deki:**

"Benim amelim(in karşılığı) **bana aittir, sizin amelleriniz**(in vebali) **de size mahsustur. Siz benim yapmakta olduğum şeyler**(in mesuliyetin)den uzak kimselersiniz. Ben de sizin yapmakta olduklarınızdan beriyim!"

42- O (müşrik ola)nlardan kimi (Kur'ân okuduğun zaman) **sana kulak vermektedirler. Yoksa o sağırlara sen mi duyuracaksın? Hele bir de** (akılsız olup, hiçbir şey) anlamaz olmuşsalar!

Aklı olan sağır, işaretlerle ve ferâsetiyle bir şeyler anlayabilir. Fakat akılsıza kimse bir şey anlatamaz. İşte bu müşrikler de, duyuları ve akılları tamamen iptal olmuş kimseler hükmünde oldukları için, onların Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)den dinlemiş oldukları Kur'ân'dan asla faydalanamayacakları bu âyet-i kerîme ile bildirilmiştir.

43- Onlardan kimi de sana bak(ıp, peygamberliğine delâlet eden açık delilleri gördüğü halde inanma)maktadır.

Yoksa o körleri sen mi hidâyete erdireceksin? Hele bir de görmez olmuşsalar!

Basiret sahibi olan körler, bazı kere gözü gören ahmakların anlayamayacağı şeyleri dahi hissedebilirler. Fakat idrâki olmayan körlere kimse yol gösteremeyeceği gibi, anlayış güçlerini iptal etmiş olan bu müşriklere Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in bile yol gösteremeyeceği bu âyet-i kerimeyle bildirilmiştir.

44- Şüphesiz ki Allâh insanlara (dünya ve âhiret menfaatlerini kazanmaları için gereken şeylerden) **hiçbir şey**(i eksik vermek sureti) **ile zulmetmez. Lâkin insanlar** (kendilerine verilen duyuları ve uzuvları, yaratılış gayesinin dışında kullanıp, hakkı kabulden yüz çevirerek, peygamberleri inkâr ederek ve deliller hakkında düşünmeyi terk ederek) **ancak kendi nefislerine zulüm yapıyorlar.**

45- Kendilerini (huzurumuza) **haşredeceğimiz gün** (mezarlarından yeni çıkmışlarken, sanki birbirlerinden çok az ayrı kalmışlarcasına) **aralarında tanışacaklardır.**

Sanki onlar (dünyada ve kabirde) **gündüzden ancak bir saat kalmışlardır.** (Sonra kıyamet günü uzayıp iş zorlaşınca, bu tanışma tamamen kaybolacak ve kimse kimseyi tanımaz hale gelecektir.) **Allâh'a kavuşmayı yalanlamış olan o kimseler gerçekten de** (imana karşılık kâfirliği satın aldıklarından, âhiret ticareti hususunda büyük bir zarar ve) **hüsrana uğramıştır ve onlar** (kendilerine yararlı olacak şeylere) **hidâyet bulan kimseler olamamışlardır.**

46- Ya gerçekten Biz sana onlara vaad etmekte olduğumuz (azaplarla ilgili) **şeyin bir kısmını** (sağlığında) **gösterecek olursak**(, nitekim senin de beklentin bu yöndedir), **ya da seni** (bundan önce) **vefat ettirsek, artık dönüşleri ancak Bizedir.** (Dolayısıyla başlarına gelecek belayı dünyada görsen de görmeden de âhirette mutlaka göreceksin.) **Sonra Allâh onların yapmakta olduklarına** (hakkıyla şahit olup, kendi uzuvlarını dile getirmek suretiyle de bu şahitliği aleyhlerine icra ettirecek ve cezalarını verecek bir) **Şehîd'dir.**

47- Her bir ümmet için (dünyada kendilerini hakka davet etmek, âhirette de haklarında şahitlik yapmak üzere tayin edilen) **bir rasûl vardır. Artık rasûlleri** (kendilerine) **geldiği**(nde, bir kısmı inanıp diğerleri inkâr ettiği) **zaman, aralarında adâlet**(li bir karar) **ile hüküm verilir** (ve böylece inananlar kurtulur, inkarcılar ise helak olur), **ama onlar** (suçsuz yere azaba dâ'ir kılınarak ve tebliğ ulaşılmaksızın sorumlu tutularak) **zulme** (ve haksızlığa) **uğratılmazlar.**

48- O (müşrik ola)nlar (alaylı bir üslûpla size): **"İşte bu söz ne zaman** (gerçekleşecek)? **Eğer** (kâfirliğimiz yüzünden azap olunacağımıza dâir tehdidinizde) **doğru kimseler olduysanız**(, azabı getirin de görelim)!" **derler.**

49- (Habîbim! O inkarcılara ve alaycılara) de ki: "Ben Allah'ın dilemiş olduğu şeyler dışında kendim için (bile) **ne bir zarar**(ı savuşturmay)a **ne de bir faydaya** (ulaşma imkânına) **sahip değil**(ken, size azabın ne zaman ve ne şekil geleceğini nereden bilebilir)im!

(Peygamberlerini inkârda ısrarcı olan) **her bir ümmet**(in helak edilmesi) için (belirlenmiş) **bir süre vardır.**

Onların (yaşamlarının sona ermesi için tayin edilen) **ecelleri geldiği zaman, artık bir an** (bile) **sona da kalamazlar, öne de geçemezler/ bir an geri kalma talebinde dahi bulunamazlar. Öne gitmek de isteyemezler !."**

50- (Rasûlüm! Allâh-u Te'âlâ'nın, geçmiş inkarcı ümmetlere yaptıklarını naklettikten sonra onlara) de ki: "Gördünüz mü? (Söyleyin bakayım!) **O'nun** (acele istediğiniz) **azabı size gece** (uyurken) **ya da gündüz** (işlerinizle meşgulken) **gelecek olsa**, (ikisi de istenmeyecek şekilde zor ve tehlikeliyken) **o suçlular onun hangisini acele isteyebilir?** (Söylesinler de ona göre gönderelim!)

51- O (azap) **gerçekleştikten sonra mı O** (Allah'a ve azabı)na **inanmış olacaksınız?"** (Ama o zaman size:) **"Şimdi** (belaya uğrayınca inandınız değil) **mi?**

Oysa gerçekten siz bunu (inkar ettiğiniz için) **acele istemekte bulunmuştunuz!"** (denilecektir.)

52- Sonra (şirk gibi büyük bir) **zulüm işlemiş o kimselere: "Tadin o sonsuzluk azabını!**

(Bugün) **siz** (dünyadayken) **kazanmakta bulunmuş olduğunuz** (kötü) **şeylerden başkasıyla cezalandırılmayacaksınız!"** denilecektir.

53- Onlar: "O (azap) bir gerçek midir?" diye senden haber soruyorlar. De ki: "Evet! Rabbime andolsun ki; gerçekten de o, elbette (eninde sonunda gerçekleşecek) **bir haktır. Sizler ise asla** (o azaptan) **kurtulabilecek kimseler değilsiniz/ sizler ise asla** (o azabı size uygulayacak Allâh-u Te'âlâ'yı bu muradını gerçekleştirmekten güçsüz ve) **âciz bırakabilecek kimseler değilsiniz !."**

54- Yer(yüzün)**de bulunan** (hazine ve mal-mülk gibi) **her şey gerçekten** (o şirk koşarak yahut insanlara saldırıda bulunarak) **zulüm işlemiş olan herhangi bir nefse âit olsaydı,** (kiyamet gününün azabından kurtulmak için) **elbette onu** (seve seve) **fidye olarak verirdi.**

Onlar o (korkunç) **azabı gördükleri zaman** (dehşete kapılarak ne yapacaklarını şaşıracaklarından,) **pişmanlığı** (açıklama ve onun neticesi olarak ağlayıp el ısırma imkânı bulamayınca, gam ve kederlerini içlerine gömerek) **gizlemiş** (ve için için yanmış) **olacaklardır / (gördükleri azapların fecaati karşısında daha fazla direnme imkânı bulamayıp) pişmanlığı açıklamış olacaklardır /.** (Ne çare ki son pişmanlık asla fayda vermeyecektir.)

Böylece (peygamberlerle inkarcılar arasında ve zalimlerle mazlumların) **aralarında adaletle hüküm verilmiştir ve onlar** (lehlerindeki ve aleyhlerindeki hiçbir konuda haksızlığa ve) **zulme uğratılmayacaklardır.**

55- Haberdâr olun ki; şüphesiz göklerde ve yerde olanlar (yaratılmak, mülkiyet ve yönetim bakımından) **ancak Allah'a mahsustur.**

Bilin ki; gerçekten Allah'ın (itaatkârlara mükâfat ve günahkârlara azap edeceğine dâir peygamberi vasıtasıyla yapmış olduğu tüm) **vaad(ler)i** (mutlaka gerçekleşecek) **bir haktır, fakat onların pek çoğu** (gaflet istilâsına uğradıkları için bu gerçeği) **bilmezler** (de, o nedenle sorumsuzca laflar konuşurlar ve yanlış işler yaparlar).

56- O (Allâh-u Te'âlâ, dünyada) **diriltir ve öldürür!** (Gücü Kendinden olan bir Zât'ın kudreti, başkalarının müdahalesiyle kaybolmayacağına göre dünyada bunu yapan, ukbâda da bu fiillere Kadir'dir. Dolayısıyla) **sizler** (öldürülmenizin ardından diriltilip haşr edilerek) **ancak O**(nun huzuru)**na döndürüleceksiniz.**

57- Ey insanlar! Gerçekten de size Rabbinizden yüce bir öğüt, göğüslerde bulunan (yanlış inançlar, şek ve şüpheler gibi kötü) **şeylere büyük bir şifa,** (insanları sapıklıktan kurtaran bir rehber ve) **tam bir hidâyet, inananlar için de büyük bir rahmet** (eseri olan Kur'ân-ı Kerîm) **gelmiştir.**

58- (Habîbim!) De ki: "Ancak Allah'ın fazlı(nın tecellîsi olan Kur'ân-ı Kerîm) **ile ve sadece O'nun rahmeti**(nin eseri olan İslâm ve sünnet) **ile** (mutlu olunlar) !

İşte sana! Sadece bununla (sevinip) **ferahlansınlar. O** (bahsi geçen İlâhî lütuf ve rahmet), **onların toplamakta oldukları** (mallar, mahsuller, davarlar vesâir fanî) **şeylerden hayırlıdır.**

59- (Rasûlüm! Allah'ın verdiği rızıkları kendi kafalarınca serbest ve yasak gibi kısımlara ayıran o kâfirlere) de ki:

"(Söyleyin bakalım!) Allâh'ın rızıktan sizin için (takdir edip) **indirmiş olduğu şeyleri gördünüz mü ki, siz ondan bir kısmını haram ve** (diğer bir kısmını) **helâl kılmıştınız?"**

De ki: "(Bu mahsullerin ve davarların bir kısmını haram, diğer bir kısmını helâl kabul etmeniz hususunda) **Allâh mı size izin verdi, yoksa siz Allâh'a karşı İftirada mı bulunmaktasınız?"**

60- Allâh'a karşı yalan uydurmakta olan o kişilerin, kıyamet gününde (kendilerine ne muamele yapılacağı hususundaki) **düşünceleri nedir?**

Şüphesiz ki Allah insanlara karşı elbette (kıymeti takdir edilemeyecek ve künhüne erilemeyecek derecede) **pek büyük bir fazl(-u kerem) sahibidir.** (Nitekim bunun bir tezâhürü olarak onlara akıl vermiş, peygamberler gönderip kitaplar indirmiş ve helâli-haramı öğretmiştir.) **Lâkin onların pek çoğu** (bu nimetlerden istifade ederken sahibine) **şükretmezler.**

61- (Habîbim!) Sen önemli herhangi bir işte bulunmazsın ki, (özellikle) **o** (mühim taatları)ndan biri olarak da **Kur'ân okumazsın ki,** (ey insanlar!) **sizler de hiçbir amel işlemezsiniz ki, siz ona** (teşebbüs ederek) **atıldığınız zaman Biz sizin üzerinize şahitler olmayalım!**

(Habîbim!) **Ne yerde, ne de gökte**(; ne aşağı, ne üst cihetlerde ve ne de varlık dâiresinde) **zerre ağırlığınca bir şey bile senin Rabbin**(in sonsuz bilgisin)den **kaybolmaz. İşte sana! Ne bundan daha küçüğü, ne de daha büyüğü yoktur ki, pek açık bir kitap** (olan Levh-i Mahfuz)da (yazılı) **bulunmasın!**

62- Ağâh olun; şüphesiz Allah'ın velileri ki, (insanlar korkuya kapıldığı zaman) **onlar üzerine**(, istenmedik) **hiçbir** (şeyle karşılaşma) **korku(su) yoktur!**

Ve (insanlar umduklarını bulamadıkları için üzüldüklerinde) **ancak onlar mahzun olmayacaklardır!**

63- O kimseler ki (Allâh-u Te'âlâ tarafından geldiği sabit olan tüm hakikatlere) **iman etmişlerdir ve** (sakınılması gereken her şeyden) **hakkıyla sakınmakta bulunmuşlardır.**

64- O en yakın (dünya) **hayat(ın)da da,** (ölüm anında, kabre taşınırken, mezarda ve) **âhirette de tüm müjdeler**(; güzel rüyalar, medh-ü senalar, meleklerin iltifatları, mağfaret vaatleri ve cennet gibi nimetler) **sadece onlara mahsustur! Allah'ın** (inananlara vaad ettiği müjdelerini ifade eden) **kelimeleri için hiçbir değiştirme** (ve bu sözlerin yerine getirilmemesi gibi bir şey söz konusu) **olamaz!**

İşte sana! Ancak bu (şekilde İki cihan müjdesine nail olmak), **pek büyük bir kurtuluşun ta kendisidir!**

Ebu'd-Derdâ (Radyallhu anh) "Dünya hayatındaki müjde"den ne kastedildiğini Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)e sorduğunda: "Müslüman bir kulun gördüğü ya da kendisi için başkası tarafından görülen sâlih bir rüyadır!" (Tirmizî, Tefsîr: 11 No: 3106, 5/286) buyurmuştur. Ebû Hureyre (Radyallhu anh)dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem): "Benim ardımdan nübüvvetten ancak müjdeciler kalacaktır!" buyurmuştur. O zaman: "Müjdeciler nedir?" diye sorulduğunda ise: "Sâlih rüyadır!" buyurmuştur. (Buhâri, Ta'bir: 5, No: 6589, 6/2564) Kazî Beyzâvî (Rahimehullâh)ın beyanına göre; sâlih müminlere zuhur eden keşifler de bu kabil müjdelerdendir.

65- (Habîbim!) Onların (inkâr, alay ve tehdit dolu) **sözleri seni üzmesin! Çünkü izzet**(; kahr, galebe ve kudret) **gerçekten de tümüyle Allah'a aittir.**

(Onların sözleri dâhil tüm konuşulanları hakkıyla işiten) **Semî' de,** (onların yaptıkları ve

düşündükleri hileler dâhil, azim ve niyetlerine varıncaya kadar her şeyi tam manasıyla bilen) **Alîm de ancak O'dur.**

66- İyi bilin ki; göklerde bulunan (melekler gibi nûrânî varlık)lar da, **yerde olan** (cinler ve insan)lar da, **hiç şüphesiz** (her bakımdan) **sadece Allah'a aittir.**

Allah'tan başkasına tapmakta bulunan o kimseler, (O'na eş koştukları şeylere "Ortaklar" adını vermekteyseler de, gerçek manada kendilerine fayda verecek ve şefaahat edecek) **birtakım ortaklara tâbi olmuş olmuyor(lar).**

Onlar ancak (kuru bir) **zanna** (ve asılsız bir varsayıma) **uymaktadırlar! Ve kendileri** (Allâh-u Te'âlâ'ya ortak koştukları şeylerin gerçekten O'nun ortakları olduğuna inanırken ve bunu açıklarken) **ancak yalan uyduruyorlar / sadece tahmin yürütüyorlar /**

67- Kendisinde sükûnet bulasınız (da, iyice dinlenip istirahat edesiniz) **diye** (karanlık) **geceyi ve** (çalışıp kazanarak ihtiyaçlarınızı görebilesiniz diye) **aydınlık olan gündüzü sizin için yaratmış olan Zât ancak O'dur!**

İşte sana! Şüphesiz ki bunda, (düşünüp ibret alma niyetiyle delilleri) **dinlemekte olan bir toplum için, elbette** (Allâh-u Te'âlâ'nın varlığına ve birliğine delâlet eden) **pek çok ve çok büyü k âyet** (ve delil)ler vardır.

68- O (müşrik ola)nlar: **"Allah bir çocuk edindi!" dediler.** (Kendisine isnat ettikleri şeylerden takdîs ve) **tenzîh**(, arılık ve paklık) **O'na!** (Hiçbir hususta hiçbir şeye muhtaç olmayan tek zengin ve) **Ġaniyy, ancak O'dur!**

Göklerde bulunanlar ve yerde olan (akıllı akılsız tüm varlık)lar (mülkiyet bakımından) **sadece Kendisine aittir.** (O, hepsinin yoktan yaratıcısı ve yegâne Mâlik'i olduğundan, her şey O'nun yönetimi altındadır.)

İşte buna dâir sizin yanınızda hiçbir delil yoktur. Yoksa siz (Allâh'a çocuk isnat ederken, doğruluk payını) **bilmemekte olduğunuz şeyleri mi Allâh'a karşı** (cahilce iftira ederek) **söylemektesiniz?**

69- (Habîbim! Bana çocuk ve ortak isnadında bulunan o müfterîlere) de ki: "(Sıfatı ne olursa olsun,) **Allâh'a karşı yalan uydurmayı sürdüren o kimseler gerçekten de felah bulamayacak**(, hiçbir isteklerine ulaşamayacak ve hiçbir endişelerinden kurtulamayacak)lardır."

70- (Onların elde ettikleri birtakım imkânlar,) dünyada(ki yaşantılarıyla sınırlı kalacak) **pek az ve değersiz bir faydalanmadır.** (Ölümlerinden) **sonra dönüşleri ancak Biz**(im hükmümüz)edir.

Daha sonra da inkâr etmekte bulunmuş olmaları sebebiyle o pek şiddetli (cehennem) **azâbı(nı) onlara tattıracağız!**

71- Nûh'un(, kâfirlik ve inatta seni inkâr edenlere çok benzeyen kavmiyle yaşamış olduğu) **önemli haberini o** (Mekke ehlinde müşrik ola)nlara **peş peşe oku! Hani o, kavmine demişti ki: "Ey Kavmim! Eğer benim** (uzun süre aranızda Allâh'a davet vazifesini sürdürme) **makamım ve Allâh'ın** (birliğine delâlet eden) **âyetlerini hatırlatmam size büyük** (ve ağır) **geldiyse, işte ben ancak Allah'a tevekkül ettim** (ve bütün işlerimi ancak O'na ısmarladım)!

Öyleyse siz (Allah'ın şerikleri sandığınız) **ortaklarınızla birlikte** (benimle ilgili) **işinizi bir araya getirin de, sonra** (bu kararınız ve) **işiniz size örtülü** (ve kapalı) **olmasın,** (bilakis yapacağınız saldırıya açıkça azmedin,) **daha sonra da bana ne yapacağınıza karar verin ve bana mühlet vermeyin!**

Nûh (Aleyhisselâm) bu sözü müşrik kavmin acziyetini ortaya çıkarma kastıyla söylemiştir ki böylece o, Allâh-u Te'âlâ'ya karşı sonsuz tevekkülünü açıklayarak, kâfirlerin hilelerinden korkmadığını ve ne onların ne de ilâhlarının hiçbir fayda ve zarara muktedir olmadıklarını yakînen bildiğini ortaya koymuştur.

72- Eğer (benim vaazlarımı kabul etmekten) **yüz çevir**(meye devam et)**diyseniz, zaten ben sizden** (bu nasihatlerime karşılık) **hiçbir ücret istememiştim.** (Artık ne beni tamahkârlıkla itham ederek, ne de siz den ücret istenip bundan ağırlandığınızı iddia ederek, bu imansızlığınızı meşrûlaştıracak bir bahaneniz kalmamıştır.)

Benim ecrim (ve mükâfatım) ancak **Allâh'a aittir! Ve** (siz kabul etseniz de etmeseniz de) **ben** (O'nun emrine hiçbir surette karşı gelmeyen, O'ndan başkasından karşılık beklemeyen ve bütün hükümlerine tam manasıyla boyun eğen) **Müslüman kimselerden olmamla emrolundum!"**

73- Böylece onlar onu yalanla(makta sabit kal)**dılar, bunun üzerine Biz onu ve beraberindekileri o gemide kurtardık da, kendilerini** (tufanla helak edilen tüm dünya halkının yerine geçecek) **halifeler yaptık ve Bizim âyetlerimizi yalanlamış olan o kişileri boğduk!**

Bak ki; o (Allah'ın azabından) korkutuldukları halde ibret almayanların (feci) akıbeti nice olmuş!

74- Sonra onun ardından çok değerli nice peygamberleri kavimlerine gönderdik de, kendileri onlara (doğruluklarına delâlet eden) **pek açık mucizeler getirdiler. Ama onlar** (nice mucizeler gördükten sonra bile) **daha önce** (mucizeler görmemişken) **kendisini yalanlamış oldukları o şeye asla inanır olmadılar.**

İşte sana! Biz (kâfirlik ve inatçılıkta) **haddi aşan o kişilerin kalpleri üzerine böylece** (muhkem ve sağlam bir) **mühür basarız.**

75- Sonra onların ardından Firavun'a ve (kavminin) **ulu kişilerine âyet** (ve mucize)**lerimizle birlikte Mûsâ ve Harun'u gönderdik. Fakat onlar büyüklük tasladılar da,** (en büyük cürüm ve günah olan şirki irtikâb etmiş) **mücrimler topluluğu oldular / fakat onlar büyüklük tasladılar. Zaten onlar** (öteden beri büyük günahları ve) **cürmü âdet edinen bir toplum olmuşlar /.**

76- Artık onlara tarafımızdan hak (olan din ve bunu ispat etmek üzere ejderhaya dönüşen asâ ve benzeri mucizeler) **geldiği zaman** (inkâra mecal bulamayınca, fakat inatlarından imana da yanaşmayınca):

"Gerçekten de işte bu, elbette (büyü oluşu) **pek açık / pek üstün / bir sihirdir!"** dediler.

77- Mûsâ da (onlara cevaben): **"Size geldiği anda** (hiç düşünme ihtiyacı bile hissetmeden) **o** (benimle gönderilen) **hak** (din) **için böyle** (büyüye nisbet edici sözler) **mi söylüyorsunuz? / Size geldiğinde o hakkı tenkit mi ediyorsunuz? / (İnsaf edin!) İşte bu bir sihir midir?**

Hâlbuki büyücüler(in yaptıkları sihirler gerçekçi olmayıp ancak bir göz boyama mahiyeti taşıdığı için) **iflah et**(meyeceğinden devamlılık arzet)**mez.** (Benim gösterdiğim mucizeler ise hakikatlerden ibaret olan sürekli kalıcı şeylerdir.) **" dedi. / Mûsâ da: "Size geldiği anda o hak için: İşte bu** (bizim düzenimizi yıkmak için kurduğun) **bir sihir midir? Oysa sâhirlere iflah etmez,** (dolayısıyla sen de umduğunu elde edemeyeceksin) **' mi**

diyorsunuz?" dedi. /

78- Onlar: "Sen bize, babalarımızı üzerinde bulduğumuz o (şirk üzere kurulu) şeyden bizi çeviresin de, bu toprakta büyüklük(, saltanat ve devlet) sizin ikinize (, sana ve abine) âit olsun diye mi geldin? Biz ikinize de asla inanıca kimseler değiliz!" dediler.

79- Firavun dedi ki: "Pek bilgili tüm sihirbazları bana getirin!"

80- Büyücüler (Mûsâ ile karşılaşacakları yere) geldiği zaman Mûsâ (ne yapacaklarını hiç önemsemeyen bir ifadeyle) onlara: "(Büyü malzemesi olarak ortaya) atıcı olduğunuz şeyleri atın (da hünerinizi görelim)!" dedi.

81- Onlar (sopalarını ve iplerini) atı(p, büyük bir büyü sergileyerek seyircileri korkutu)ncâ Mûsâ dedi ki:

"(Firavun ve adamlarının dedikleri gibi; Allah'ın âyetleri sihir değildir, asıl) sizin kendisini (meydana) getirdiğiniz şey büyü'nün ta kendisidir!

Şüphesiz ki Allâh (benim elimde açıklayacağı bir mucizeyle) çok yakında onu iptal ede(rek tamamen etkisiz bir hale getire)çektir. Muhakkak ki Allâh (sizin gibi) bozguncuların işini ıslah etmez(, güçlendirip tamamına erdirmez, bilakis tümüyle yok eder)!

82- (Büyü ve benzeri günahları işleyen) o mücrimler hoşlanmasa da Allâh, (emir ve kararlarını bildiren yüce) kelimeleriyle hakkı (ve doğruyu) güçlendirir (ve neticede galip kılar)."

83- Firavun ve ulu adamlarının kendilerine (işkence ve) azap etmesinden (endişe etmeleri hususunda taşıdıkları) büyük bir korkuya rağmen Musa'ya ancak (kendisinin mensup olduğu İsrâiloğullarının gençleri açıkça iman edebilmiş, Firavun'un) kavminden (ise sadece eşi Âsiye, bekçisi, hanımı, bir de tarakçısı gibi) pek az bir zürriyet (gizlice) iman etmişti.

Gerçekten de Firavun elbette o toprakta üstünlük sahibi idi! Yine şüphesiz ki o, elbette (kan dökme ve zulüm yapma hususlarında haddi aşan) müsriflerden idi.

84- (İnananların Firavun'dan korktuğunu gören) Mûsâ: "Ey kavmim! Eğer Allâh'a (ve âyetlerine) inanmış kimseler olduysanız, (O'ndan gayri hiçbir güçten korkmayıp, tüm korkularınızdan kurtulma hususunda) ancak O'na itimat edin! Eğer siz (Allâh'ın kaza ve kaderine tam bir samimiyetle teslim olan) Müslüman kimseler olduysanız(, bu tevekküle sahip olmanız gerekir)!" dedi.

85- Onlar da hemen dediler ki: "Biz ancak Allâh'a tevekkül etmişizdir! Ey Rabbimiz! (Bu kâfirleri üzerimize musallat ederek) bizi o zâlimler toplumu için bir fitne (ve azap mahalli yapma, dinimizden fitnelenip döndürölmemize bir sebep de kılma, yenik düşmemiz sebebiyle kâfirlerin 'Bunlar hak üzere olsaydı, mağlup olmazlardı!' diyerek bizimle fitnelenip kâfirlikte ısrarcı olmalarına da vesile) yapma!

86- Bir de rahmetinle bizi o kâfirler toplumunun kötü komşuluğundan ve yaptıkları fenalıklardan kurtar!"

87- Böylece Biz Musâ'ya ve kardeşine: "İkiniz de kavminiz(in namaz ve ibadeti) için Mısır'da birtakım evleri mesken edinin ve (mescitlerde topluca namaz kılma imkânı bulamadığınız için) evlerinizi birer namazgah yapın / evlerinizi kibleye yönelik yapın /

evlerinizi (birbirine bakar şekilde) **karşılıklı yapın / ve** (o mescitlerde) **namazı hakkıyla kılın!**

Bir de (ey Mûsâ!) **o** (emirlerimize riâyet eden) **müminleri** (dünyada dualarının kabulü, âhirette ise cennete girmeleriyle) **müjdele!" diye vahiyde bulunduk.**

88- Mûsâ (bunca mucizeler gösterdiği halde, ümmetinin kâfirlik ve inatta ısrarcı olduklarını görünce, Allâh-u Te'âlâ'nın vahyi ile de, onların kâfir olarak öleceklerini bilince, kendilerine bedduada bulunmak ve bunun haklı nedenini Allâh-u Te'âlâ'ya arz etmek üzere):

"Ey Rabbimiz! Gerçekten de Sen ey Rabbimiz! Firavun'a ve ulu adamlarına o en âdi (dünya) **hayat(ın)da,** (nimet olarak değil de, bir imtihana mebnî olarak ve) **neticede** (inanmak isteyen fakir insanları) **Senin yolundan saptırırsınlar diye,** süslenecekleri elbiseler ve binekler cinsinden) **büyük bir ziynet ve türlü türlü mallar verdin!**

Ey Rabbimiz! Onların (Sana isyan yolunda kullandıkları bu) **mallarını helak et!**

Kalpleri üzerine de (öyle bir sağlam mühür vurarak) **bağlama yap ki / kalplerini katılaştır ki / artık onlar o pek acı veren (boğulma) azâbı(nı) görünceye kadar iman edemesinler!" dedi.**

89- (Allâh-u Te'âlâ Mûsâ ve Hârûn (Aleyhisselâm)ın bu niyazlarına karşılık:) **"İkinizin de duası muhakkak kabul olunmuştur! Öyleyse siz** (emirlerimi tutmaya devam ederek ve davet vazifenizi sürdürerek) **istikâmet üzere olun ve sakın ha** (Allâh-u Te'âlâ'nın hükümlerindeki hikmetleri) **bilmemekte olan o** (cahil) **kimselerin yoluna uy**(up da Allâh-u Te'âlâ'ya güvenmeyerek, duanın kabulünün eserini acele istemeye kalkış) **mayın!" buyurdu.**

90- Böylece Biz İsrâiloğullarını o denizden geçirdik; hemen Firavun ve orduları büyük bir zulüm ve tam bir saldırı için onları izledi. Nihayet o (denizin dalgaları altında kalan Firavun) **na boğulma** (belirtileri) **ulaşınca: "Şüphesiz ben İsrâiloğullarının Kendisine iman etmiş olduğu o Zât'tan başka hiç bir ilâh bulunmadığı gerçeğine inandım. Ben de** (kendilerini Allâh'a teslim etmiş olan) **Müslümanlardanım!" dedi.**

91- (O zaman kendisine denildi ki:) **"Şimdi** (Öleceğini yakînen anlayıp, hayattan ümîdini kesince) **mi** (iman ettin)? **Hâlbuki bundan önce gerçekten** (Allâh-u Te'âlâ'ya karşı) **isyan etmiştin ve** (insanların imanına engel olan bozguncu ve) **müfsitlerden olmuştun!**

92- İşte bugün Biz arkanda(n gelip de, senin halini görenlerden duyacak) **olan kimseler için büyük bir âyet** (ve ibret) **olasın diye seni** (cansız bir halde ve elbiseden çıplak bir vaziyette fakat uzuvları eksik olmayan tüm) **bedeninle kurtaracağız / (kendisiyle tanıdığın altın)zırhınla kurtaracağız / bedenini kurtaracağız / (İsrâiloğulları hep birlikte seni görsünler de öldüğünü anlasınlar diye) seni yüksek bir yere atacağız I."**

(İşte bu kıssada ne büyük ibretler vardır) **ama şüphesiz insanlardan birçoğu Bizim âyetlerimiz**(i düşünmek)**den elbette gâfil** (ve habersiz) **kimselerdir.**

Tefsir ehlinin beyanına göre; Allâh-u Te'âlâ Firavun ve kavmini boğunca, Mûsâ (Aleyhisselâm) da ümmetine onların helakini bildirince, İsrâiloğullarının gözünde Firavun çok büyük olduğu için onlar: "Firavun ölmemiştir" dediler. Bunun üzerine Allâh-u Te'âlâ denize onu sahile atmasını emretti, o da Firavun'u kısa boylu kırmızı bir öküz gibi sahile attı. İşte o günden sonra su hiçbir ölüyü kabul etmez oldu.

93- Andolsun ki; muhakkak Biz İsrâiloğullarını (Mısır ve Şam bölgeleri gibi yerleşip

yaşamaya elverişli bulunan, hakkında yapılacak tüm övgüler de yerli yerinde ve **dosdoğru olan bir yerleşim mekânına yerleştirdik ve kendilerini pek lezzetli şeylerden rızıklandırdık.**

Sonra onlar kendilerine (Tevrat'ın hükümleriyle ve Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)'in doğruluğuyla ilgili gerçek) **ilim gelinceye kadar** (dinî konularda) **ayrılığa düşmediler.** (Bilakis peygamberlerinin gösterdiği yolu izlediler ve Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)'in yolunu gözlediler. Ama hidâyette birleşmelerini gerektiren delillere ulaştıktan sonra doğruyu bulmaları gerekirken, tam tersine görüş ayrılığına düştüler. Habîbim!) **Şüphesiz ki senin Rabbin, onların kendisi hakkında ihtilaf etmekte oldukları şeyler**(den hangisinin doğru, hangisinin yanlış olduğu) **hususunda kıyamet günü aralarında hüküm ver**(mek üzere haklıyı sevaba mazhar edip, haksıza azap ed)**ecektir.**

94- (Ey Rasûlüm!) **Sana** (Firavun ve kavminin kıssalarıyla, İsrâîloğullarının tarihçeleri hakkında) **indirmiş olduğumuz şeylerden** (farz-ı muhal) **en ufak bir şüphe içinde bulunuyorsan, haydi senden önce** (İlâhî) **kitap(ları) okumakta olan o kimselere sor!**

Andolsun ki; (gerçek oluşu hiçbir tereddüt taşımayan) **o hak, Rabbin tarafından muhakkak sana gelmiştir.**

Artık sakın ha sen şüpheyeye düşenlerden olma!

Kâzî İyâz (Rahimehullâh)'ın Şifâ-i Şerifteki beyanı vechile; hiçbir Müslüman bu gibi âyetlerin zahirine bakarak Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)'in de beşeriyet gereği, kendisine gelen vahiyler hususunda bazen şüpheyeye düşebildiği şeklinde bir düşünceye kapılmamalıdır. Zira İbni Abbâs (Radiyallâhu anhümâ) Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)'in hiçbir zaman şüpheyeye düşmediğini ve Ehli kitaptan hiçbirine bu hususta bir şey sormadığını açıklamıştır. Ancak bu gibi farazî ifadelerle, Ehl-i kitabın Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)'in peygamberliğinin sıhhati hakkındaki bilgilerinin güçlülüğü anlatılmak istenmiştir. (Hâzin)

95- **Yine sakın ha sen Allah'ın âyetleri**(nden herhangi biri)ni **yalanlamış olan o kimselerden olmayasın! Sonra** (dünyayı da, âhireti de) **kaybedenlerden olursun!**

96- **O kimseler ki Rabbinin**(, kâfir olarak ölüp, cehennemde ebedî kalacaklarına dâir kararını ifade eden) **sözü onlar aleyhinde hak olmuştur, şüphesiz ki onlar inanmayacaklardır.**

Velev ki onlara her bir âyet (ve mucize) **gelmiş olsun**(, yine de iman edemeyeceklerdir)! **Tâ ki onlar o çok acı verici azabı görünceye kadar!**

98- (İnkârları yüzünden helâke maruz kalan milletler içerisinde) **Yûnus'un kavmi dışında,** (azâbı gördükleri zaman) **iman edip de imanı kendisine fayda vermiş olan bir** (tane bile) **karye** (halkı) **bulunsaydı ya!**

Onlar (azap emarelerini gördüklerinde) **iman ettikleri zaman, Biz kendilerinden o** (dünyadaki) **en yakın hayatta rüsvaylık azabını** (kaldırıp) **açtık ve onları** (Bizce malum ve mukadder olan) **bir süreye kadar** (dünya nimetleriyle) **faydalandırdık.**

Rivayete göre Yûnus (Aleyhisselâm) Musul'un Nînevâ şehrinin müşrik olan halkına gönderilmişti. Onlar onu inkârda ısrar edince o, onlara üç güne kadar helak edileceklerini bildirdi. Kendisi de öfkeli bir şekilde onları terk edip gitti. Vaad edilen zaman yaklaştığında gökte şiddetli bir duman ve siyah bir bulut peydahlanarak şehirlerini kaplayacak şekilde üzerlerine çökünce korkuya kapılıp Yûnus (Aleyhisselâm)'ı aradılarsa da onu bulamadılar.

Fakat onun verdiği haberlerin doğruluğunu yakînen anlayınca, eski elbiseler giyerek eşlerini, çocuklarını ve hayvanlarını yanlarına alıp yüksek bir düzlüğe çıktılar. Annelerle yavrularını birbirinden ayırarak ağlattılar, kendileri de halisane tevbe ederek İmanlarını izhar ettiler ve birbirleriyle helâlleştiler. O derece ki; bir kişi başkasından gasp edip evinin temelini koyduğu bir taşı bile sökerek sahibine iade ediyordu. Böylece onlar: "Ey Allah! Bizim günahlarımız gerçekten çok büyük olmuştur, ama sen onlardan daha büyüksün! Sen bize, Sana yakışanı yap, bizim hak ettiğimizi bize reva görme!" diye ağlayarak sesli sesli dua edince, cuma gününe denk gelen bir Âşûrâ gününde Allâh-u Te'âlâ azaplarını kaldırdı ki, bu âyet-i kerimede belirtildiği üzere; azabın mukaddimesini gördükten sonra bunlardan başka kurtulan bir toplum olmamıştır. (Beyzâvî, Nesefî, Hâzin)

99- (Yeryüzünde bulunan ins-ü cinnin tümü iman etme yönünde irade sarf edecek olsalardı da,) **Rabbin** (bunu böyle bilip, gerçekleşmesini) **dileseydi yerde bulunan kimseler, elbette onların hepsi de** (bir fert dahi ayrılmaksızın) **topluca iman ederdi.** (Lâkin Allâh-u Te'âlâ her mükellefin, kendisine verilen hür irâdeyi iman etme yönünde kullanmayacağını ezelde bildiğinden, dilemesi de ancak bu hatasız bilgisi doğrul tusunda tecellî ettiği için herkesin imanını dilememiştir.) **Artık insanları sen mi zorlayacaksın, tâ ki onlar mümin kimseler olsunlar!**

100- **Allah'ın izni** (irâdesi ve dilemesi) **ile olmadıkça hiçbir kimse için, iman etmesi** (diye bir şey söz konusu) **olamaz! O** (Allâh-u Te'âlâ), **murdar** (olan kâfirliği ve sebebiyet vereceği) **azabı ise** (âyet ve delilleri düşünerek doğruyu bu ima yönünde) **akıllarını kullanmamakta olan o** (inatçı) **kimseler üzerine bırakır.**

101- (Habîbim!) **De ki:** "(İbret nazarıyla bir) **bakın ki; göklerde ve yerde** (Allâh-u Te'âlâ'nın birliğine ve üstün kudretine delalet eden) **ne şeyler** (ve türlü türlü eşsiz eserler) **vardır!" Fakat ne** (bunca) **âyetler, ne de uyarılar / ne de uyarıcılar /** (akıllarını doğruyu bulma yönünde kullanmayarak) **inanmamakta** (ısrarcı) **olan bir topluma fayda vermez!**

102- **O** (müşrik ola) **nlar kendilerinden önce geçmiş bulunan** (şirke bulaşmış) **o kimselerin** (yaşadıkları azap) **günlerinin bir benzerinden başkasını beklemiyorlar.** (Habîbim! Onları tehdit etmek için) **de ki:**
"Öyleyse (belanızı) **bekleyin** (bakalım)! **Gerçekten ben de sizinle birlikte** (bunu) **bekleyicilerdenim!"**

103- **Sonra Biz**(im yüce âdetimiz şudur ki; dâima inkarcı ümmetleri helak edip) **rasûllerimizi ve** (onlara) **iman etmiş olan kimseleri kurtarıyoruz.** (Habîbim!) **İşte sana! Üzerimize bir hak olarak,** (sana) **inananları da böylece kurtaracağız!**

104- (Rasûlüm! Senin dininin doğruluğu hakkında şüphede olan herkese) **de ki:** **"Ey insanlar! Eğer siz benim dinimden bir şüphe içinde bulunuyorsanız, işte** (size dinimi anlatayım da, akılcı bir yaklaşımla vasfını dinleyip insaflica düşünün,) **ben** (hiçbir zaman) **sizin Allâh'ı bırakıp da** (kendiliğinizden yontup yaparak) **tapmakta olduğunuz kimselere tapmam! Fakat sizi vefat ettirecek**(, sonra da çeşitli azaplara maruz bırakacak) **olan O Allâh'a ibadet ederim! Zaten ben** (akılın gösterdiği ve vahyin açıkladığı şeylere inanan) **müminlerden olmamla emrolundum!**

105- **Bir de şununla** (emrolundum) **ki;** (bâtıl dinlerden tamamen uzak olan) **o hanîf** (İslâm) **din(i) için yüzünü doğrult! / (Tüm asılsız inançları terk edip hakka yönelen) bir hanîf olarak yüzünü o dine yönelt! / Ve sakın ha** (ne inanç ne de amel bakımından)

müşriklerden olma!

106- Allah'ı bırakıp da, sana fayda sağlayamayacak ve sana zarar da veremeyecek şeylere (hiçbir suretle) tapma!

(Farz-ı muhal) **şayet** (bunu) **yapacak olursan, o takdirde gerçekten sen** (yanlış ve yersiz bir iş yapmış olacağın için, kendine yazık eden) **zâlimlersin!"**

107- Allah sana (hastalık ve fakirlik gibi) **bir zarar dokunduracak olursa, onu Kendisinden başka** (giderip) **açacak yoktur! Ama O sana** (sıhhat ve zenginlik gibi) **bir hayır** (ulaştırmayı) **murad ederse,** (dilediği iyilikler dâhil.) **O'nun fazlını geri çevirebilecek kimse de yoktur! O o** (lütfu)nu **kullarından dilediğine ulaştırır.** (Belaları günahlara keffâret yapan) **Ğafur da,** (kullarına ziyadesiyle acıdığı için afiyetler veren) **Rahîm de ancak O'dur!**

108- (Habîbim!) De ki: "Ey insanlar! Gerçekten de size Rabbinizden o hak (olan Kur'ân) **gelmiştir. Artık her kim ki** (ona inanarak) **hidâyet bulmuştur, o ancak kendisi(nin menfaati) için hidâyete ermiştir. Kim de** (inkâr ederek) **sapıtıysa, o da sadece kendi aleyhine sapmıştır. Zaten ben sizin üzerinize bir vekil değilim** (ki, sorumluluğunuzu yükleneyim yahut cezanızı vereyim)!"

109- (Habîbim!) Sen (ancak) **sana vahyolunmakta olan** (Kur'ân)a **hakkıyla uy ve Allâh**(, düşmanlarını mağlup kılıp sana yardım ederek, aranızda) **hükmünü verinceye kadar** (tebliğin sıkıntılarına ve inkarcıların eziyetlerine) **sabret!**

Zaten hüküm verenlerin hayırlısı ancak O'dur! (Zira O, görünen meselelere vâkıf olduğu gibi, tüm gizlilerden de haberdâr olduğu için hükümlerinde yanılma payı yoktur. Kim olursa olsun O'nun dışındakiler ise hataya mahkûmdur!)

KUR'ÂN'I MECÎD
VE
TEFSİRLİ
MEÂL-İ ÂLÎSÎ

Mahmud Ustaosmanoğlu